

WYROBY Z TWORZYW SZTUCZNYCH	N O R M A B R A N Ż O W A	BN-89
	Wierzchniki formowane z tworzyw sztucznych i gumy	7779-02
		Grupa katalogowa 1111

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są wierzchniki do obcasów obuwia, formowane z tworzyw sztucznych lub gumy.

1.2. Określenia

1.2.1. partia wierzchników w dostawie — liczba par wierzchników o tym samym oznaczeniu wg p. 2.2, przedstawionych jednorazowo do odbioru, stanowiąca jedną pozycję w dokumencie dostawy.

1.2.2. Pozostałe określenia — wg PN-85/O-91000.

2. OZNACZENIE

2.1. Oznaczenie wyrobu — wg SWW, podbranza (2229-9) — w przypadku wierzchników z tworzyw lub podbranza (1374-8) — w przypadku wierzchników z gumy, uzupełnione po kresce ukośnej numerem wzoru i normy.

2.2. Przykład oznaczenia wierzchnika z tworzywa (2229-9) o numerze wzoru (738).

SWW 2229-9/738 BN-89/7779-02

3. WYMAGANIA

3.1. Wygląd zewnętrzny, kształt i materiał — wg zatwierdzonego wzoru i dokumentacji konstrukcyjno-technologicznej.

3.2. Wymiary wierzchników powinny być zgodne z zatwierdzonym wzorem. Grubość powinna wynosić nie mniej niż 4 mm. Dopuszczalne tolerancje wymiarów — wg tabl. 1.

Tablica 1

Nazwa wymiaru	Rodzaje wierzchników	Dopuszczalna tolerancja, mm
Długość i szerokość	wszelkie	+0,2 ¹⁾ -0,0
Grubość		+0,2 ¹⁾ -0,0
Średnica kołków zaciskowych	formowanie, samozaciskowe z kołkami z tworzyw	+0,1 -0,0
Długość kołków zaciskowych		±0,5

¹⁾ Dopuszcza się inne tolerancje wg uzgodnienia pomiędzy producentem a odbiorcą.

3.3. Wymagania fizyczne i metody badania — wg tabl. 2.

Tablica 2

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Materiał wierzchnika	Wartość wskaźnika dla materiałów przeznaczonych na wierzchniki o powierzchni				Metoda badania
				do 2 cm ²	2÷5 cm ²	5÷10 cm ²	powyżej 10 cm ²	
1	Twardość	°Sh D	tworzywo	55 ÷ 75	50 ÷ 60	45 ÷ 60	35 ÷ 60	PN-80/C-04238
		°Sh A	guma ¹⁾	—	—	—	75 ÷ 95	
2	Ścieralność, nie więcej niż ²⁾	mm ³	tworzywo	60	70	80	120	PN-75/C-04235
			guma ¹⁾	—	—	—	200	
3	Wytrzymałość na rozciąganie, nie mniej niż ²⁾	MPa	tworzywo	25	20	15	10	PN-82/C-04205
			guma ¹⁾	—	—	—	10	

Zgłoszona przez Instytut Przemysłu Skózanego
Ustanowiona przez Dyrektora Instytutu Włókiennictwa dnia 12 grudnia 1989 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 lipca 1990 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 3/1990, poz. 5)

cd. tabl. 2

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Materiał wierzchnika	Wartość wskaźnika dla materiałów przeznaczonych na wierzchniki o powierzchni				Metoda badania
				do 2 cm ²	2÷5 cm ²	5÷10 cm ²	powyżej 10 cm ²	
4	Wydłużenie względne, nie mniej niż ¹⁾	%	tworzywo	200	250	300	300	PN-82/C-04205
			guma ¹⁾	—	—	—	200	
5	Wydłużenie trwałe, nie więcej niż ²⁾	%	tworzywo	30	40	40	40	
			guma ¹⁾	—	—	—	40	
6	Siła zamocowania, wierzchnika w obszaru nie więcej niż	daN	tworzywo	14	14	14	14	PN-85/C-91040 p. 5.8.4
			guma	—	—	—	—	

¹⁾ Na wierzchniki o powierzchni poniżej 10 cm² gumy nie stosuje się.
²⁾ Do określenia wskaźników należy przygotować kształtki do badań wg PN-75/C-89012. Na życzenie odbiorcy producent zobowiązany jest dostarczyć wraz z dostawą wierzchniki o większej powierzchni wykonane z tego samego materiału co wierzchniki małe.

3.4. Niedopuszczalne błędy. Wierzchniki nie mogą mieć następujących wad technologicznych, określonych w PN-75/C-89110/06

- chropowatość,
- linie łączenia,
- niedotrysk,
- pęcherze,
- pęknięcia,
- przypalenie,
- rąbek wtryskowy,
- rozwarstwienie,
- wtrącenia,
- wypaczenia,
- zapadnięcia.

3.5. Znakowanie. Każdy wierzchnik powinien być w sposób czytelny oznakowany na powierzchni łączącej się z obcasem numerem wzoru i numerem wielkościowym.

Na wierzchnikach o powierzchni do 10 cm² dopuszcza się umieszczenie mniejszej ilości cech.

4. PAKOWANIE; PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

4.1. Pakowanie. Wierzchniki jednakowego wzoru i wielkości powinny być pakowane w sztywne pojemniki lub karatony. Na każdym opakowaniu winna być przymocowana etykieta zawierająca następujące dane:

- nazwę producenta,
- oznaczenie wg p. 2,
- ilość par w opakowaniu,
- datę produkcji,
- znak kontroli jakości.

Dopuszcza się inny sposób pakowania, a także zwiększenie ilości danych na etykiecie, po uzgodnieniu między dostawcą i odbiorcą.

4.2. Przechowywanie. Wierzchniki powinny być przechowywane w pomieszczeniu suchym, z dala od źródła ciepła, w temperaturze nie wyższej niż 35°C.

Wierzchników nie należy przechowywać w pomieszczeniu, w którym przechowuje się chemikalia, szczególnie rozpuszczalniki organiczne.

4.3. Transport. Wierzchniki opakowane wg 4.1 można przewozić dowolnymi środkami transportu zabezpie-

czającymi opakowania przed uszkodzeniem mechanicznym oraz szkodliwymi wpływami atmosferycznymi.

5. BADANIA PARTII PRODUKCYJNEJ

Program badań partii produkcyjnej oraz licznosc próbek do badań ustala producent, w zależności od potrzeb bieżącej kontroli zapewniającej prawidłową jakość wierzchników.

Badania wg tabl. 2 należy wykonywać przede wszystkim w toku przygotowania produkcji, zmian konstrukcji, technologii i materiału oraz w przypadku wątpliwości lub sporu.

6. BADANIA PARTII W DOSTAWIE

6.1. Rodzaje badań

6.1.1. Badania ogólne — wg 3.1; 3.2; 3.4 i 3.5.

6.1.2. Badania szczegółowe — wg 3.3.

6.2. Wykonanie badań ogólnych

6.2.1. Sposób pobierania próbek do badań ogólnych. Z partii wierzchników o licznosci N par należy pobrać sposobem losowym na ślepo wg PN-83/N-03010 n par wierzchników wg tabl. 3.

6.2.2. Poziom kontroli — II ogólny wg PN-79/N-03021.

6.2.3. Wadliwość dopuszczalna — w_2 — 2,5%.

6.2.4. Plany badania przy kontroli normalnej — wg tabl. 3.

Tablica 3

Licznosc partii N	Licznosc próbek n	Liczba kwalifikująca m_1
par		
do 280	32	2
281 ÷ 500	50	3
501 ÷ 1200	80	5
1201 ÷ 3200	125	7
3201 ÷ 10000	200	10

6.2.5. Warunki stosowania kontroli normalnej, obustronnej i ulgowej oraz warunki zmiany rodzaju kontroli — wg PN-79/N-03021.

6.3. Wykonanie badań szczegółowych. Badania szczegółowe polegają na sprawdzeniu wartości składników wyznaczonych laboratoryjnie (lub podanych w atęcie) z wymaganiami wg 3.3.

6.4. Ocena wyników badań

6.4.1. Ocena pary wierzchników. Parę wierzchników należy uznać za dobrą, jeżeli wyniki badań przeprowadzonych zgodnie z 6.2 i 6.3 są zgodne z wymaganiami normy.

Parę wierzchników należy uznać za niedobłą, jeżeli chociażby jedna z badanych właściwości nie jest zgodna z wymaganiami normy.

6.4.2. Ocena partii wierzchników. Partię wierzchników należy uznać za zgodną z wymaganiami normy, jeżeli liczba par wierzchników niedobrych w badaniach

ogólnych nie przekracza liczby kwalifikującej m_1 , podanej w tabl. 3.

Partię wierzchników należy uznać za niezgodną z wymaganiami normy, jeżeli chociażby jedna z badanych właściwości nie spełnia wymagań normy lub liczba par niedobrych w badaniach ogólnych przekracza liczbę kwalifikującą m_1 podaną w tabl. 3.

6.5. Dokumentacja partii w dostawie. Do każdej partii w dostawie producent powinien dostarczyć atest ze stwierdzeniem, że partia jest zgodna z wymaganiami niniejszej normy. Stwierdzeniem, że wierzchniki odpowiadają wymaganiom technicznym jest umieszczenie numeru niniejszej normy na opakowaniu jednostkowym i zbiorczym.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Instytut Przemysłu Skórzanego, Łódź.

2. Normy i dokumenty związane

PN-75/C-89110/06 Wyroby z tworzyw sztucznych. Wady technologiczne wyrobów wtryskowych

PN-83/N-03010 Statystyczna kontrola jakości. Losowy wybór jednostek produktu do próbki

PN-79/N-03021 Statystyczna kontrola jakości. Kontrola odbiorcza według oceny alternatywnej. Plany badania

PN-85/O-91000 Obuwie. Terminologia

Pozostałe normy związane podano w tabl. 2.

Systematyczny wykaz wyrobów T.2 i 3. GUS. Wyd. 3 uzupełnione. Warszawa: 1980 Wydawnictwo Akcydensowe

3. Dotychczas obowiązująca norma — ZN-78/MPL-10-112. Wierzchniki z tworzyw sztucznych i gumy.

4. Symbol wg SWW — 2229-9 lub 1374-8.

5. Autor projektu normy — mgr inż. Ewa Woźniak Instytut Przemysłu Skórzanego, Łódź.